

אחת מאלמנות צוות „אילת” בהלוויה

הכל המתינו ליוזמה מצד ממשלת ישראל. „גדיבותו של המצנח” היא נושא חשוב בפולקלור של עמי המזרח.

הרגע הראשון אחרי המלחמה הוא מיבחן לתבונתו ולכוחי-דמיונו של בעל-היוזמה.

אולם הרגע חלף. מנהיגי ערב שקעו חישי-מהר שוב בשיגרתם הקודמת, כאשר כמויות אדירות של נשק סובייטי מאפשרות להם להעמיד פנים כאילו לא קרה דבר המחייב שינוי-ערכים. מנהיגי ישראל, בגלל סיבות משלהם, לא היו מסוגלים ומוכנים לשום יוזמות יוצאות-דופן, שקעו אף הם חיש מהר בשיגרתם הקודמת.

הפסדנו קרב, אבל לא הפסדנו את המלחמה, אמרו מנהיגי ערב. „הישראלים שיכור-הניצחון אינם רוצים בשלום, ולכן אין ברירה אלא להתכונן למלחמה הבאה.” „ניצחנו, אבל הערבים לא למדו לקח,” אמרו מנהיגי ישראל. „הערבים מוכייהתבוסה אינם רוצים בשלום, ולכן אין ברירה אלא להחזיק בכל השטחים, להתבצר ולהתכונן למלחמה הבאה.”

בין שני המחנות עמד העם הפלסטיני, אוכלוסיית השטחים המוחזקים — הגורם היחיד במרחב שהיה מעוניין באופן חיוני בפתרון של שלום, במהרה. אולם הוא היה חלש מדי מכדי להביא לפתרון כזה בעצמו — ומנהיגי ישראל התעלמו מקיומו, בזילזול גובר והולך.

כך נוצרה קרקעיה-צמיחה לתופעה שהיתה חלושה בראשית השנה, ושהתגברה בהדרגה במשך השנה — פעולת אירגוני-החבלה הפלסטיניים.

מבחינה צבאית הם היו גם בסוף השנה בלתי-יעילים, וחבריהם נתפסו בנקל, כשהם מוסרים איש את רעהו לידי החוקרים. אך מבחינה מדינית ונפשית גבר כוחם במרחב, מעשיהם מילאו את עתוני העולם, והם זכו לאהדה גוברת והולכת בדעת-הקהל העולמית, הרחשת חובה טבעית לחלש הלוחם בחוק.

פעולתם של אירגוני-החבלה בישראל, בשטחים המוחזקים, לאורך הירדן ובחוף-לארץ — והמלחמה בהם מצד חיילי צה"ל, שרותי הביטחון ושאר זרועות ישראל — היוו את הנושא העיקרי של תשכ"ח. נילוח אליהם מיבצעי-המלחמה נגד צבאות-ערב לאורך קוי הפסקת-האש בתעלת-סיואץ, בירדן וברמת-הגולן.

בסוף תשכ"ח היה השלום רחוק יותר, ושפיי-כותי-הדמים רבה יותר, מאשר בתחילתה.

האימוביליזם הגדול

שנה כזאת לא יכול היה שום עסקן פוליטי לזכות בתואר איש-השנה — אלא אם כן היה מתגלה המדינאי הגדול, שהוא משכמו ומעלה גבוה מכל עמיתיו — האיש המסוגל להביא את השלום.

בצמרת ישראל של תשכ"ד לא היה איש כזה. לא חסרו, כמוכן, הכרזות פוליטיות. האזרח הפשוט יכול היה לקבל את הרושם כי מנהיגיו ושריו עסוקים בתחרות מאראטונית של נאומים, הפגזה מרוכזת ובלתי-המשך בעמוד 14)

● **חורש פיוון** עמד בסימן החיכוחים הפנימיים בין שרי ישראל על תואר הקיצוניות. בעיקר השתדלו שאר השרים לבלום את פיו של משה דיין. בקרב לחיסול חוליות חבלה, במטע-הבנות ליד יריחו, הצטיין צעיר בשם גד מנלה, שזכה לצל"ש בכראמה.

● **חורש תמוז**, שהתחיל בביקורו של עבד-אל-נאצר במוסקבה, שתוצאותיו בולטות בחימוש הצבא המצרי, ראה את הניצחון הפסיכולוגי הגדול של אירגוני-החבלה — חטיפת מטוס אל-על והבאתו לאלג'יריה.

● **חורש אב**, בו נמשכו המאמצים לשיחרור המטוס, והתרבו הסימנים לעיזעור מעמדו של עבד-אל-נאצר במצרים,

פוליטיקאים אנלו נוסד

שיני חיילים תקהנה

הביא לליל-הרימונים הגדול הראשון בירושלים, ולפגרום הגדול בחושבים הערבים. כמצוד אחרי חוליה נוספת של אל-פתח, נפלו שני חיילים — גד מנלה ואריק רגב. בחודש זה גם הגיעו שני המינים הסוריים, בניסיונות מסתוריות. ● **חורש אלול** הביא את מלחמת-הטרור ללב-תל-אביב, כשהוא מפיל פצועים בתחנה המרכזית ומביא לפרעות מכוערות.

מאורע זה, יחד עם יומי-התותחים לאורך הסואץ והמשך המלחמה הבלתי-פוסקת לאורך בקעת-הירדן, הוא האות לבאות — לקראת תשכ"ט.

השלום רחוק מאוד.

הרגע הגדול חלף

ע ובריה זו כשדעצמה, הנראית כה טבעית ומוכנת מאליה בסוף תשכ"ח, לא היתה טבעית כלל בראשיתה. אז רוחו עדיין תקוות רבות לפיוס מהיר של המלחמה.

משה דיין הפריח את סיסמאותיו היפות על ההידברות עם ערביי פלסטין, נפגש עם המנהיגים שם, נחקבל על-ידיהם בכבוד מלכים, עבד-אל-נאצר הכריז על נכונותו להגיע לידי „פתרון

גליון הראשון של העולם הזה בשנת תשכ"ח הקדיש את עפרו לחיפושם אחרי נערת-המחתרת הכושית, שהניחה פצצה בקולנוע ציון בירושלים. הגליון האחרון היה מוקדש לליל-הרימונים בתל-אביב ולדו-קרב התותחים הגדול לאורך התעלה.

מבין 50 גליונות העולם הזה בשנת תשכ"ח הקדישו — כימעט שניים מתוך שלושה — את שעריהם הראשיים לענייני הביטחון הפנימי והחיצוני.

זהו, בקיצור נמרץ, הסיפור של תשכ"ח — שנה שעמדה כל כולה, מא' בתשרי ועד כ"ט באולול — בסימנם של קרבות בלתי-פוסקים

לאורך קווי הפסקת-האש, ומאבק בלתי-פוסק עם מחתרות ערביות בשטחים המוחזקים. השנה הראשונה אחרי הניצחון המהיר ביותר בתולדות צה"ל היתה גם השנה הרחוקה ביותר מן השלום.

דובר צה"ל הודיע...

מ ניין חודשי תשכ"ח הוא כסקירת הודעות דובר צה"ל, וכרשימת חללי ישראל.

● **חורש תשרי** עמד בסימן המצוד אחר הנערות הכושיות, מניחת פצצה ציון, וטיבוע משחתת חיל-הים אילת. התגמול המוחץ — הרעשת בתי-הויקוק בסואץ — הסיח את הדעת מן המשמעות ארוכת-הטווח של המיקרה: בפעם הראשונה הופעל טיל, נשק בלתי-שיגרתי המבטל במידה מסוימת את הפער בין איכות הלוחמים.

● **חורש חשוון** היה רגוע אף הוא, כאשר המדינה התייחזה עם זכר גיבור ביטחוני מתקופה קודמת — אבשלום פיינברג. גילוי קיברו, מתחת לתמר שצמח מגופו, הרעיד את מיתרי הלב.

● **חורש טבת** עמד כולו בצל האסון הימי השני — טביעת הצוללת דקר, בניסיונות שלא הובהרו עד סוף תשכ"ח.

חברי המחתרת שהניחה את הפצצה בקולנוע „ציון” על ספסל הנאשמים

מדיני רמוז שיהיה מבוסס על פירוז סיני, בינאום עזה, הפסקת הלוחמה בישראל, מעבר חופשי בסואץ ובסיראן ויישוב הפלסטים, אך לא על חוזה-שלום רשמי, ומשאומתן פנימי-אל-פנים.

באחירה זו נראו דברי ההתרברבות של אירגונים כמו אל-פתח כשרידיים אויליים מהתקופה שלפני-המלחמה. בעיתונות העולמית פורסמו מאמרים שהעידו על ראשיתו של חשבון-נפש גדול בעולם הערבי, כמו מאמרו של ספיל חורני, הוגה-הדעות הלבנוני, שקרא לערבים להסיק לקח מן המלחמה ולהכיר במציאות. המלך חוסיין זיכר באותה נימה בעת ביקורו באירופה.

ההלם של המלחמה, ניצחון-הבנק והתבוסה הניצחת — כל אלה יצרו לשעה קלה אקלים נפשי שאיפשר תזווה מכרעת במרחב, שינויים דראסטיים באמצעות יוזמות נועזות.

● **חורש שבט** ראה את התלקחות קו הירדן והפיכתו לחזית שנייה שותחת דם — חזית שלא נרגעה מאז.

● **חורש אדר** היה מוקדש לתגובה. אחרי שורה של טעולות-מצוד בביקעת-הירדן, הלם צה"ל בכטר כראמה. תוך כדי כך נסתבר כי אירגוני-החבלה הפלסטיניים השתלטו למעשה על איזורים נרחבים מעבר לירדן, הפכו שם כמעט לגורם ריבוני.

● **חורש ניסן** הביא לדאגה גוברת, נוכח התמקמות חיל-הים הסובייטי בים התיכון, מול חופי ישראל ומצרים. מיפנה היסטורי זה, שרוסיה חתרה לקראתו במשך מאות בשנים, הפך מאז מרכיב קבוע בכל שיקולי הביטחון.

● **חורש אייר** גייס את המדינה כולה למאמץ הנראה כיום מיותר למדי: קיום המיצעד הגדול של יום-העצמאות, בשכונות הערביות של ירושלים.